

ה"בינתחונות"

ב תישעה עשר הימים הראשון נים בנווה-הירצה גרתי באותו האר גף שבו היו האסירות הביטחוניות. המ גורים שלהן ממוקמים בסוף הפרודור, מאחורי שערי-ברזל מסוג. היו שם כ 20 אסירות ביטחוניות, שגרו בארבעה חדרים.

נפגשתי איתן שלוש פעמים ביום, כשיצאו לחדר-האוכל המשותף, שם ישבו בשולחנות נפרדים. שמתי לב ל כן שאין כל קשר בין האסירות היהר ריות, שישבו לפעמים ביחד עם אסיר רות ערביות השפוטות על עבירות פליליות, לבין האסירות הביטחוניות, ששמרו על מרחק.

בשעת הטיוול היומי פגשתי אותן בחצר, ואף שחחתי עם כמה מהן. האסירות הביטחוניות אינן מגלות את הסיבות שהביאו אותן לכלא. כאשר הסהרות פונות אליהן, הן קוראות בכי מן הפרטי, לעזמת הישראליות, שאלי הן פונים בשמן המלא.

אישה פצועה בסימטה

ה אסירות הביטחוניות נבר לות מיתר האסירות. התנהגותן מאופקת. הן מברכות בלחש. הן נראות מטופחות, ומקדישות תשומת-לב רבה למראו הנשי. הראשונה מביניהן שהכרתי היתה אלע, בערה בת 17. תמיד היתה לברי

רה הביתה מבית-הספר התיכון שבו למדה, היו ריות מכיוון חיילים ישר אליים, והיא עזרה לאדם פצוע מירייה, שאותו לא הכירה, וסחבה אותו לסימי טה.

כוחות-הביטחון עצרו אותה. היא נשפטה ונשלחה לכלא. כשתשוחרר, היא עומדת להתחתן עם קרובי-מישפה. זהו.

שמעתי סיפורים של נשים אחרות

ריעות ביניהן, הן מיישבות את העני יינים בשקט. כלום לא יוצא החוצה. הנהלת-הכלא באה לקראתן, ורר אגת שלא תהיה תסיסה בכלא. הייתי נוכחת פעם בריב בין אסירה ביטחונית ואסירה יהודייה אחרי צפייה בטל וויזיה, שם הראו הפגנה בשטחים הכבושים. היהודיה נלקחה לכידור. אגשי הצלב האדום מבקרים את האסירות הביטחוניות אחת לחודש.

הייתי נוכחת פעם כשאסירה פנתה לקצינה בטענות ואמרה: הן רצחו, ותיראו איזה יחס הן מקבלות כאן. ככפר היא היתה שיפחה, וכאן היא כמו מלכה! הקצינה ענתה לאותה אסירה שהיא יכולה לקחת רוגמה מהתנהגותה של אותה אסירה ביטחונית. לאסירות היהודיות לא משנה מאיזה מעמד חברתי הגיעו הביטחוניות, הן גם לא מוכנות להודות שרוב הביטחוניות

מה היחסים בין האסירות הפליליות היהודיות ובין האסירות הפוליטיות הערביות בכלא? נעמי אדוה מדווחת על פגישותיה עם המחבלות

משכילות יותר מהן, ומתנהגות בצורה תרבותית. אין ביניהן אף נרקומנית אחת. הן עוסקות בענייניהן, ואינן משתתפות בשום אירוע חברתי או תרבותי, המת רחש בכלא. כ 23 השעות ביממה שבהן הן נעולות בחדריהן, הן קוראות הרבה, ויש הכותבות. הן מקבלות עיתונים ככל יום. הן עוסקות במלאכת-יד סורר גות הרבה, יש המחליפות את עבודת-היד בדבריי-קנטנה עם היהודיות.

בנווה-הירצה יש קבוצה של אסיר רות, שכל עיסוקה הוא בליבוי היצרים בכלא. לרוב אלה הן הוונות, החיות עם סרסורים ערביים. לכמה מהן יש ילדים מאומגם סרסורים. אחת מאלה צעקה בנוכחותי: "הערכיה המלוכלכת הזאת! צריך להרוג את כל הערבים!" כשהוד כרתי לה שהיא חיה עם ערבי, שהוא אבי ילדה, היא ענתה לי: "זה משהו לגמרי אחר!"

רצח במערה

ב כלא הוסף סיפור שערכיה נתנה לילד כדור, ואמרה שזו סוכריה, וכעצם רצתה להרעיל את הילד. היתה היסטוריה, ועד שכברו את העניין היו צעקות ותגרות-ידיים. במייהחגים של הערביות דואגת הנהלת-הכלא שיאפו להן עוגות מיר חרות וב-יום האדמה" הן נשארות בחד דרים ושוכות-תרעב. מודהות כדרכן.

למרים וגל ולריטה רסקלו היה קשר עם האסירות הביטחוניות. היו גם אחי רות, בעלות תורעה פוליטית, המא מינות כדריקים, והיו שיחות בנושאים פוליטיים ואנושיים.

ריטה סיפרה לי כי אחד הדברים שהדהימו אותה בכלא היה מיקרה שאסירה ביטחונית פנתה אליה בבקשה לכתוב מיכתב-חינה לנשיאה-המדינה, בעוד שאותה אסירה בעצם אינה מכירה בקיום מדינת-ישראל. ריטה סאלה אותה מדוע היא רוצה לפנות לנשיא, והאסירה ענתה לה כי תעשה כל דבר שיש בו לזרז את יציאתה מהכלא. היא גם ביקשה שלא תספר לאיש על בכתתה זו.

אעידה אבר-עידה, אסירה בדויות שהיתה שפוטה על רקע פלילי, עברה כאפסנאות כשאגשי המישטרה ה צבאית הגיעו לכלא עם שתי אסירות. אעידה סיפרה לי על פגישתה עם שתי האסירות. מספרת אעידה: "זה היה ביום ששי אחד, ב-6.30 בערב, כשקראו לי לאפסנאות. הסגנית, מלכה אולמרט, היתה בתרונות, וקיבלה את האסירות. "בזמן שמלכה שיחררה את השוט רים וכדקה את הפקודה שלהם, יצא לי לדבר עם האסירות. זה ענייני אותי, כי

יש שמישפחותיהן אינן יכולות להגיע לביקורים פעם בשבועיים, ואז רואגים אנשי הצלב האדום למחסורן. לאלה רואגים אנשי הצלב האדום גם לעורר-דין, שייצג אותן. הצלב האדום רואג גם לספרים, לתרופות ולמיש חקים, כגון ששיכש וכדורי פינג-פונג. לא מוזמנות התקינו להן שולחן פינג-פונג כחצר הכלא. הן גם מקבלות כסף בע" בור קניית מוצרי-מוזן בקנטנה.

רוב האסירות הביטחוניות אינן עובדות בכלא. יש להן אפשרות לעבוד

מביניהן, שהסתכבו בגלל סיפור-האבה לגבר שכספו של רבר התגלה כחבר כתא שביצע פיגועים, ואז הואשמו בסיוע לפעילות עוינת. פרואה נחשבת כמנהיגה. היא לידית מיוזרה-ירושלים, ונשפטה לשבע וחצי שנים אחרי ששמה מיטע-רחבלה בתח נה המרכיזית. המיטען התגלה לפני שהתפוצץ. היא הצליחה להסתלק מה" מקום, ונתפסה עליידי כוחות-הביטחון בביתה, שבע אחרי האירוע. היא קט נתקומה, בעלת חזות עדינה. היא קט

הביטחוניות הראשונה: סטמה ברנאווי (באמצע, עם אחיותיה) הן רואות את עצמן כשבויות-מילחמה

במיטבח או בגינון. אין להן אפשרות לעבוד בתדיראן או במפעל ריווחי אחר, דבר הקשור בתקנות הכלא. לער מת זאת עובדות אסירות ערביות פליליות בתדיראן. ומרוויחות משכורת סבירה.

האסירות הביטחוניות רואות עצמן כשבויות-מילחמה, ודורשות את אותו היחס. כל האסירות מקנאות בהן. הן מלוד כרות, אינן מלשינות זו על זו והן תמיד ביחד, שומרות על רמה מסוימת. ידוע בכלא שכאשר יש בעייה עם הסגל, הן תמיד תומכות אחת ברעותה.

* נעזרה והורשעה בהנחת פצצה בקולנוע ציון בירושלים ב-1967. שוחר ררה במיסגרת חילופי-שבויים.

כזת את דבריי-קנטנה של חברותיה, וערכת את התלוקה ביניהן. היא למיה היא מנהיגה. היא לידית בראויל. מוצאה ממישפחה אמירה, אריסטוקרטית, והיא נשואה לערבי מהשטחים הכבושים. למיה אחראית על ספריות הביטחוניות. הספרים ניתנים להן מהצלב האדום. אחרי בדיקת הצני זורה.

היא שפוטה למאסר-עולם על השי תתפוחיה, יחד עם זערה, קרובת-מישפחה, ברצח החייל רודי מנוס.

שבויות-מילחמה

ה אסירות הביטחוניות מלובי רות מאור. גם כאשר יש חילוקי

השוטרים הצבאיים אמרו לי קודם לכן שהביאו שתי מחבלות, שרצחו את החייל רודי מנוס. האסירות היו למיה מעורף הבראוילית וזערה, קרובת-מישפחה שלה.

הן לא ידעו שאני ערביה, וריברו איתי בעברית, חשבו שאני סוהרת ודיברו איתי חופשי.

אני שאלתי איך רצחו את החייל, והן סיפרו לי את כל הסיפור: החייל עצר טרמפ ליד נמל-התעופה, הוא רצה להגיע לכיוון עפולה או חדרה ועלה לרכב עם מיספר ישראלי. היו בו שי תיהן ושני גברים. כשהחייל ראה שהם פונים לכפר הערבי, שאל אותם מדוע הם פונים לשם, והם אמרו לו שצריכים לקחת משהו מאיזה חבר, ואחר-כך ימשיכו. הוא לא חשד בכלל.

הם לקחו אותו למערה, שם החויקו אותו במשך שלושה ימים, ואחר-כך הרגו אותו בנשק שלו. את תעורת-החוגר שלחו לאש"ף יחד עם המיס מכים, כך הם הודיעו שהרגו חייל ישראלי. יעני — הוכחה בשטח.

במשך יממה השאירו אותו מת במערה. אחר-כך עטפו אותו בשמיכה וזרקו אותו בטרמפיארה של החיילים. שאלתי אותה: למה רצחתם אותו? והיא ענתה: גם אתם רוצחים לנו ומתנקמים, אז אנחנו מתנקמים בחזרה. אם היהודים ירצחו אחד, נרצח שניים. אם ירצחו שניים, נרצח מהם עשרה! אמרת ללמיה: לא חבל? רצחתם בן-אדם שהוא חף-משפט?

אמרה לי: לא! בשביל זה אנחנו מסכנים את החיים שלנו. או שהם ימותו, או שאנחנו נמות. רק אחד מאיתנו יכול לנצח!"

עניין של כבוד

ש אלתי את אעידה מדוע הן ערביות, הנמצאות בכלא על רקע פלילי, אינן מתחברות עם האסירות הביטחוניות, והיא ענתה: "כל אחת מאיתנו, האסירות הפליליות, מגיעה בגלל משהו שונה — סמים, התפרצות, תקיפת-שוטר, ולעיתים רחוקות זנות. בעיניהן של המחבלות אנחנו פסולות לגמרי, כי אנחנו ערביות ישראליות. אנחנו לא תושבות השטחים, ולא כאנו על רקע ביטחוני. הסלידה שלהן מאיתנו מתבטאת בזה שהן אומרות שאנחנו, הערביות הישראליות, והיהודים, אין בינינו הבדל, כי אנחנו חיות ביניהם.

שאלו אותי לא פעם אם אהיה מוכנה להיות ביטחונית, להודות עם הערבים ולשתף אתם פעולה. אמרתי שאני לא מוכנה. אני חיה במדינת-ישראל, ויש לי זכויות וגם חובות. יש לי אחים ששירתו בצהל, ועדיין יש לי אח אחד במישמר-הגבול. אני לא מוכנה לשתף פעולה עם הביטחוניות אפילו שיש לי סיכסוך במישפחה, ועוזבת את הבית. כי אם אצטרף אליהן, אבגוד במדינה שלי.

הן הסבירו לי שהמאבק הוא כרי להגיע לשלום, ואני אמרתי שהמילי חמות שהם עושים לא מבאות שלום. אנחנו, הכדוים, מאכלסים שטחים גדולים כדרום הארץ ומשחרים צה"ל ובמישטרה.

מחבלת אחת אמרה לי פעם שזו בושה, לנו הערביות, להגיע לבית-סוהר על תקיפת-שוטר, גניבה וסמים, כי צריך להגיע לכלא עם כבוד. אז מה